

بررسی انعطاف پذیری در مجموعه‌های مسکونی

احسان شبانی^{*1}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، موسسه آموزش عالی حافظ شیراز، ehsanshabani18@yahoo.com

چکیده

مسکن و سکونت، همواره از شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و اقلیمی هر منطقه تبعیت می‌کنند. ماهیت، میزان کمبود و وجوه نیازهای سکونتی بر حسب گروه‌های درآمدی، قشرهای اجتماعی متفاوت است. بدیهی است هر یک به تبع ویژگی‌های خود، راه‌حل‌های متفاوتی را طلب می‌کند. یکی از این راه‌حل‌ها مسکن انعطاف پذیر می‌باشد. مسکن انعطاف پذیر باید بتواند به سهولت در برابر تغییرات دوره زندگی پاسخگو باشد. سیستم‌های ساختمانی نوین در طراحی، انعطاف پذیری معینی را ممکن می‌سازند و امکان بهبود را به وجود می‌آورند، در حالی است که سیستم‌های ساختمانی متداول برای تغییر طراحی نشده‌اند و هر تغییر شکلی در بنا با تخریب بخش و یا گاه تمامی آن همراه خواهد بود. مزایای چنین رویکردی در طراحی قابل ملاحظه است. با توجه به تعریف مسکن، فضای مسکونی باید بتواند شرایط لازم را برای رشد فردی هر یک از افراد خانواده اعم از خرد و بزرگ فراهم آورد. یعنی هر یک از افراد خانه باید قادر باشند برحسب نیازهای روحی و روانی و علایق خود، فضای مناسب و حریم لازم را برای انجام فعالیت‌ها و کسب آسایش و آرامش بیابند. در عین حال فضای مسکونی باید بتواند محیط لازم را برای برقراری رابطه خانوادگی و هم بستگی آن و حفظ کیان خانواده ایجاد کند. روش عمده بکار رفته در این نوشتار از نوع تحلیلی - توصیفی و جهت گردآوری اطلاعات از منابع کتابخانه‌ای بهره برده شده است.

کلمات کلیدی: انعطاف پذیری، مجموعه مسکونی، خانواده، تغییر

۱- مقدمه

شاخصی که تا حد زیادی می‌تواند میزان پاسخگویی به این نیازها را ارزیابی کند انعطاف پذیری در طراحی مسکن است. مسکن انعطاف پذیر به عنوان مسکنی است که می‌تواند با نیازهای در حال تغییر کاربران وفق پیدا کند، شامل امکان انتخاب طرح بندی‌های مختلف مسکن قبل از اسکان و همچنین توانایی برای تنظیم مسکن در یک بازه زمانی، شامل پتانسیل ترکیب فن‌آوری‌های جدید برای تنظیم جمعیت در حال تغییر و یا حتی به طور کامل، تغییر استفاده ساختمان از مسکن به چیز دیگری مطرح می‌شود. سیستم انعطاف پذیر در برابر تغییر، پاسخگو می‌باشد، سیستم‌های ساختمانی نوین در طراحی، انعطاف پذیری معینی را ممکن می‌سازند و امکان بهبود را به وجود می‌آورند، در حالیکه سیستم‌های ساختمانی متداول برای تغییر طراحی نشده‌اند و هر تغییر شکلی در بنا با تخریب بخش و یا گاه تمامی آن همراه خواهد بود. برای افزایش ظرفیت تغییر شکل ساختمان‌ها، ساخت بناها باید بر بهره‌وری ساختمان و روش‌های ساخت نوآورانه تمرکز بیشتری پیدا کند تا سازه‌های انعطاف پذیرتری حاصل آمده و اجزای این سازه‌ها به راحتی قابل جایگزینی، استفاده مجدد یا بازیافت باشند. همچنین روش‌های گذشته و کنونی انبوه سازی فاقد تعادل مناسب میان جنبه‌های عملکردی، زیبایی شناسی و ظرفیت شخصی سازی